

Patvirtinta 2014 m. rugsėjo 9 d. UAB DNB investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr. 175, Nr. PF-S05-K003-042 (001), įsigaliojo 2014 m. lapkričio 20 d.
Pakeitimas Nr. PF-S05-K003-042 (002), patvirtinta 2016 m. vasario 29 d. UAB DNB investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr.196, įsigaliojo 2016 m. balandžio 21 d.
Pakeitimas Nr. PF-S05-K003-042 (003), patvirtinta 2017 m. liepos 28 d. UAB DNB investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr.212, įsigaliojo 2017 m. spalio 4 d.
Pakeitimas Nr. PF-S05-K003-042 (004), patvirtinta 2018 m. sausio 30 d. Luminor investicijų valdymas UAB valdybos sprendimu Nr.216, įsigaliojo 2018 m. kovo 21 d.
Pakeitimas Nr. PF-S05-K003-042 (005), patvirtinta 2018 m. spalio 18 d. Luminor investicijų valdymas UAB valdybos sprendimu Nr. 228, įsigaliojo 2019 m. sausio 2 d.
Atnaujinimas, patvirtinta 2019 m. liepos 17 d. Luminor investicijų valdymas UAB valdybos sprendimu Nr. 241, įsigaliojo 2019 m. liepos 18 d.
Pakeitimas Nr. PF-S05-K003-042 (006), patvirtinta 2020 m. kovo 31 d. Luminor investicijų valdymas UAB valdybos sprendimu Nr. 4, įsigaliojo 2020 m. birželio 4 d.
Pakeitimas Nr. PF-S05-K003-042 (007), patvirtinta 2021 m. sausio 21 d. Luminor investicijų valdymas UAB valdybos sprendimu Nr. 1, įsigaliojo 2021 m. kovo 25 d.
Pakeitimas Nr. PF-S05-K003-042 (008), patvirtinta 2022 m. sausio 24 d. Luminor investicijų valdymas UAB valdybos sprendimu Nr. 1, įsigaliojo 2022 m. kovo 4 d.

PAPILDOMO SAVANORIŠKO PENSIJŲ KAUPIMO FONDO „LUMINOR PENSIJA DARBUOTOJUI 2 PLIUS“ TAISYKLĖS

Pagrindinės sąvokos

Pensijų fondas – papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondas „LUMINOR PENSIJA DARBUOTOJUI 2 PLIUS“ – skirtas fiziniams asmenims, savanoriškai kaupiantiems pensijas bei mokantiems pensijų įmokas į pensijų fondą, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis Pensijų turtas, kurio valdymas perduotas Valdymo įmonei ir kuris investuojamas pagal Taisykles.

Valdymo įmonė – Luminor investicijų valdymas UAB, buveinės adresas Konstitucijos pr. 21A, Vilnius.

Taisyklės – šios Pensijų fondo taisyklės, kurios yra sudedamoji Pensijų kaupimo sutarties dalis.

Pensijų kaupimo sutartis – sutartis tarp Valdymo įmonės ir Dalyvio dėl pensijų įmokų kaupimo Pensijų fonde.

Įmokų mokėtojas – Dalyvis, jo darbdavys ar trečiasis asmuo, mokantis pensijų įmokas ar jų dalį.

Dalyvis – asmuo, su kuriuo ir kurio naudai yra sudaryta Pensijų kaupimo sutartis ir kurio vardu yra atidaryta asmeninė Pensijų sąskaita.

Pensijų sąskaita – pagal Pensijų kaupimo sutartį atidaryta asmeninė Dalyvio sąskaita, į kurią šio Dalyvio vardu įrašomi jam tenkantys Pensijų fondo vienetai.

Pensijų fondo vienetas – Dalyviui priklausančios Pensijų turto vertės sąlyginis matas.

Pensijų turtas – už pensijų įmokas įsigyto turto (įskaitant laikinai neinvestuotą šių lėšų dalį) bei investicijų pajamų (sąnaudų), gautų iš šio turto (lėšų), suma. Pensijų turtas saugomas viename depozitoriume.

Depozitoriumas – Luminor Bank AS, juridinio asmens kodas 11315936, registracijos adresas Liivalaia tn 45, Talinas 10145, Estijos Respublika, veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, juridinio asmens kodas 304870069, buveinės adresas Konstitucijos pr. 21A, 03601, Vilnius, Lietuvos Respublika.

Pensijų anuitetas – buvusiam Dalyviui iki gyvos galvos mokama periodinė pensijų išmoka, kurios visa išmokėjimo rizika tenka išmokų mokėtojui – gyvybės draudimo įmonei.

Verslo apskaitos standartai – Lietuvos Respublikos apskaitos instituto parengti ir patvirtinti apskaitos principai ir taisyklės, skirti ribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims, savo veikla siekiantiems pelno.

Pensijų fondo lyginamasis indeksas – Valdymo įmonės pasirinktas rodiklis, su kurio reikšmės kitimu lyginama Pensijų fondo investicijų graža.

1. Įstojimas į Pensijų fondą. Dalyvavimo Pensijų fonde baigties atvejai

1.1. Pensijų kaupimo sutartis įsigalioja ir asmuo, su kuriuo buvo sudaryta Pensijų kaupimo sutartis, įstoja į Pensijų fondą (tampa Dalyviu) nuo pirmosios įmokos įmokėjimo į Pensijų sąskaitą.

1.2. Kai asmuo, su kuriuo yra sudaryta Pensijų kaupimo sutartis, įmoka pirmąją įmoką į Pensijų fondo surenkamąją sąskaitą, Valdymo įmonė atidaro to asmens vardu Pensijų sąskaitą ir užskaito į Pensijų fondo surenkamąją sąskaitą įmokėtą įmoką į Pensijų sąskaitą.

1.3. Dalyvavimas Pensijų fonde baigiasi šiais atvejais:

1.3.1. Dalyviui perėjus į kitą pensijų fondą;

1.3.2. Dalyviui nutraukus Pensijų kaupimo sutartį, nepereinant į kitą pensijų fondą;

1.3.3. Valdymo įmonei įvykdžius savo įsipareigojimus Dalyviui;

1.3.4. Dalyviui mirus;

1.3.5. panaikinus Pensijų fondą;

1.3.6. Pensijų fondą prijungus prie kito arba sujungus su kitu pensijų fondu.

1.4. Pensijų įmokų mokėjimo sustabdymas ar nutraukimas nėra pagrindas, dėl kurio baigiasi dalyvavimas Pensijų fonde. Šiuo atveju Dalyviui priklausanti Pensijų turto dalis toliau investuojama.

2. Pensijų įmokos. Pensijų įmokų mokėjimo tvarka

- 2.1. Pensijų įmokos įmokamos į Pensijų kaupimo sutartyje nurodytą sąskaitą. Pensijų įmokos gali būti periodinės arba neperiodinės.
- 2.2. Valdymo įmonės valdyba turi teisę nustatyti minimalius pensijų įmokų dydžius. Tokiu atveju mokamos pensijų įmokos negali būti mažesnės negu nustatyti minimalūs pensijų įmokų dydžiai. Gautos mažesnės įmokos negu nustatyti minimalūs pensijų įmokų dydžiai grąžinamos Dalyviui. Galiojantys minimalūs pensijų įmokų dydžiai skelbiami tinklapyje www.luminor.lt.
- 2.3. Valdymo įmonės valdybai pakeitus minimalius pensijų įmokų dydžius, Dalyviai apie pakeistus minimalius pensijų įmokų dydžius informuojami ne vėliau negu prieš 20 dienų iki naujų minimalių pensijų įmokų dydžių įsigaliojimo dienos.
- 2.4. Pensijų įmokų mokėjimo sustabdymas ar nutraukimas negali būti pagrindas nutraukti Pensijų kaupimo sutartį ar apriboti Dalyvio nuosavybės teisę į Pensijų turtą.
- 2.5. Kai pensijų įmokas moka ne pats Dalyvis, pensijų įmokos tampa Dalyvio nuosavybe nuo to momento, kai į Pensijų fondo vienetus konvertuotos pensijų įmokos įrašomos į Dalyvio Pensijų sąskaitą.

3. Dalyvių teisės ir pareigos

- 3.1. Dalyvis turi teisę:
  - 3.1.1. nutraukti Pensijų kaupimo sutartį su Valdymo įmone Taisyklėse ir teisės aktuose nustatytais pagrindais šiose Taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis;
  - 3.1.2. gauti su Valdymo įmonės veikla susijusią informaciją;
  - 3.1.3. gauti iš Valdymo įmonės informaciją apie jo Pensijų sąskaitoje įrašytus Pensijų fondo vienetus ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, taip pat Valdymo įmonės, Pensijų fondo auditoriaus išvadą ir kitą teisės aktų nustatytą informaciją;
  - 3.1.4. gauti teisės aktų nustatytas pensijų išmokas pagal savo vardą sukaupto Pensijų turto dydį;
  - 3.1.5. teisės aktų nustatyta tvarka nukelti pensijų išmokų mokėjimo pradžią;
  - 3.1.6. testamentu palikti jam priklausančią Pensijų turto dalį;
  - 3.1.7. per Valdymo įmonės nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 1 mėnuo nuo Valdymo įmonės pranešimo gavimo dienos, nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, kai tokia teisė numatyta teisės aktuose, arba pereiti į kitą Dalyvio pasirinktą Valdymo įmonės ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų, jeigu Valdymo įmonė daro esminius Pensijų fondo taisyklių pakeitimus.
- 3.2. Dalyvis privalo:
  - 3.2.1. pasirinkti pensijų išmokų būdą;
  - 3.2.2. per 30 dienų Valdymo įmonei pranešti apie savo vardo, pavardės, gyvenamosios vietos adreso, elektroninio pašto adreso pasikeitimą.
- 3.3. Dalyvis turi ir kitas teisės aktuose, šiose Taisyklėse bei Pensijų kaupimo sutartyje numatytas teises ir pareigas.
- 3.4. Dalyviai turi Taisyklių 3.1-3.3 punktuose numatytas teises bei pareigas ir tuo atveju, kai pensijų įmokas Dalyvio vardu ir jo naudai moka, ne pats Dalyvis, o Įmokų mokėtojas, kuris nesutampa su Dalyviu.
- 3.5. Visi Pensijų fondo Dalyviai dalyvauja Pensijų fonde tapačiomis sąlygomis.

4. Valdymo įmonės teisės ir pareigos

- 4.1. Valdymo įmonė turi teisę:
  - 4.1.1. valdyti, naudoti ir disponuoti Pensijų turtu patikėjimo teisės pagrindais;
  - 4.1.2. nustatyti Dalyviams minimalius pensijų įmokų dydžius;
  - 4.1.3. savo ir kitų naudai iš Pensijų turto daryti Taisyklių 10 straipsnyje nustatytus atskaitymus.
- 4.2. Valdymo įmonė privalo:
  - 4.2.1. prieš sudarant pensijų išmokos sutartį pranešti Dalyviui apie būtinybę pasirinkti pensijų išmokos būdą;
  - 4.2.2. kai Dalyvis sukanka pensinį amžių kuris yra 5 metais mažesnis už nustatytą valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti, suteikti jam išsamią informaciją apie galimybę gauti pensijų išmoką, pensijų išmokų pasirinkimo galimybes ir teisę nukelti išmokos mokėjimo pradžią.
  - 4.2.3. sąžiningai, teisingai ir profesionaliai veikti geriausiomis Pensijų fondui ir jo Dalyviams sąlygomis bei jų interesais ir užtikrinti rinkos vientisumą;
  - 4.2.4. Dalyviui atskleisti visą su juo susijusią ir jam reikalingą informaciją;
  - 4.2.5. Pensijų turtą apskaityti atskirai nuo kito Valdymo įmonės turto ir kitų Valdymo įmonės valdomų pensijų fondų pensijų turto;
  - 4.2.6. neskolinti, neįkeisti Pensijų turto, juo negarantuoti, nelaiduoti ar kitu būdu užtikrinti kitų asmenų įsipareigojimų;
  - 4.2.7. sudaryti su Pensijų turtu tik teisės aktuose ir šiose Taisyklėse numatytus sandorius;
  - 4.2.8. užtikrinti informacijos apie Pensijų sąskaitą slaptumą;
  - 4.2.9. neriboti Dalyvio teisės pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą;
- 4.3. Valdymo įmonė turi ir kitas teisės aktuose bei šiose Taisyklėse numatytas teises ir pareigas.

5. Pensijų išmokų mokėjimo būdai, tvarka ir sąlygos

- 5.1. Dalyvis įgyja teisę į Pensijų išmoką, kai:
  - 5.1.1. sulaukia pensinio amžiaus, kuris yra 5 metais mažesnis už nustatytą valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti; arba

- 5.1.2. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos yra pripažįstamas nedarbingu ar iš dalies darbingu.
- 5.2. Pensijų išmokų mokėjimo būdą pasirenka Dalyvis. Valdymo įmonė ne vėliau negu prieš sudarant pensijų išmokos sutartį pateikia Dalyviui išsamią informaciją apie pensijų išmokų pasirinkimo galimybes ir būtinybę pasirinkti pensijų išmokos mokėjimo būdą.
- 5.3. Pensijų išmokų mokėjimo būdai:
- 5.3.1. Valdymo įmonė nuperka Dalyviui Pensijų anuitetą Dalyvio pasirinktoje gyvybės draudimo įmonėje, vykdančioje gyvybės draudimo veiklą;
- 5.3.2. Valdymo įmonė išmoka vienkartinę pensijų išmoką, jeigu galiojantys LR teisės aktai nenustato tam papildomų apribojimų.
- 5.4. Jeigu pateikti dokumentai patvirtina Dalyvio teisę į pensijų išmoką, Valdymo įmonė su Dalyviu sudaro pensijų išmokos sutartį, kurioje nurodoma pensijų išmokos mokėjimo būdas ir terminai. Sudarius pensijų išmokos sutartį, Dalyviui priklausantis Pensijų turtas iki išmokėjimo lieka jo Pensijų sąskaitoje. Jeigu pensijų išmoka skiriama Pensijų anuiteto įsigijimui, tai ji pervedama gyvybės draudimo įmonei pensijų išmokos sutartyje nurodytą dieną, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo, su sąlyga, kad: (i) yra sudaryta Pensijų anuiteto sutartis ir (ii) Pensijų anuiteto sutartis yra pateikta Valdymo įmonei.
- 5.5. Sulaukęs pensinio amžiaus kuris yra 5 metais mažesnis už nustatytą valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti, Dalyvis, ketindamas gauti pensijų išmoką, privalo dėl to pateikti prašymą. Pateikdamas prašymą Luminor bank AS Lietuvos skyriaus klientų aptarnavimo padalinuose, Dalyvis privalo pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.
- 5.6. Dalyvis, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu, ketindamas gauti pensijų išmoką, privalo dėl to pateikti prašymą, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išduotą pažymą.
- 5.7. Dalyvis, įgijęs teisę į pensijų išmoką, turi teisę nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią. Šio termino nukėlimo laikotarpiu toks asmuo lieka Dalyviu. Jeigu Dalyvis nesikreipia į Valdymo įmonę dėl pensijų išmokos mokėjimo, laikoma, kad Dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.
- 5.8. Pensijų išmokos turi būti pradėdamos mokėti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Dalyvio kreipimosi ir dokumentų, patvirtinančių Pensijų fondo Dalyvio teisę į pensijų išmokas, pateikimo dienos.

6. Pensijų fondo grynujų aktyvų apskaičiavimo tvarka. Pensijų fondo vieneto vertės apskaičiavimo ir skelbimo tvarka

- 6.1. Pensijų fondo grynujų aktyvų vertė ir Pensijų fondo vieneto vertė skaičiuojama kiekvieną darbo dieną.
- 6.2. Pensijų fondo investicijų tikroji vertė skaičiuojama vadovaujantis priežiūros institucijos reikalavimais ir Valdymo įmonės tvarkomis dėl Grynujų aktyvų vertės skaičiavimo (toliau – Metodika).
- 6.3. Aktyvai denominuoti užsienio valiuta perskaičiuojami į eurus pagal LR buhalterinės apskaitos įstatyme nustatytą tvarką.
- 6.4. Pensijų fondo grynujų aktyvų vertė nustatoma iš Pensijų fondo turto rinkos vertės atėmus trumpalaikius ir ilgalaikius finansinius įsipareigojimus. Praėjusios darbo dienos apskaičiuota Pensijų fondo grynujų aktyvų vertė iki kitos darbo dienos 17.00 val. paskelbiama tinklalapyje www.luminor.lt.
- 6.5. Pensijų fondo vieneto vertė apskaičiuojama Pensijų fondo grynujų aktyvų vertę, apskaičiuotą pagal Metodiką, padalinus iš Pensijų fondo vieneto skaičiaus. Pradinė Pensijų fondo vieneto vertė – 0.2896 EUR. Praėjusios darbo dienos apskaičiuota Pensijų fondo vieneto vertė iki kitos darbo dienos 17.00 val. paskelbiama tinklalapyje www.luminor.lt.
- 6.6. Apskaičiuojant grynujų aktyvų vertę vadovujamasi tokiais principais:
- 6.6.1. Terminuoti indėliai bankuose vertinami pagal amortizuotos savikainos vertę;
- 6.6.2. Grynieji pinigai ir lėšos kredito įstaigose vertinami pagal nominalią vertę;
- 6.6.3. Skolos vertybinių popierių, kuriais prekiaujama reguliuojamose rinkose arba daugiašalėse prekybos sistemose tikroji vertė nustatoma pagal viešai paskelbtą vertinimo dieną informacinės duomenų bazės Bloomberg (BGN) (Bloomberg Generic Pricing) vidutinę (Mid) kainą. Jei BGN kaina nėra skelbiama, skolos vertybiniai popieriai vertinami pagal Metodikoje nustatytą tvarką;
- 6.6.4. Nuosavybės vertybiniai popieriai vertinami pagal Metodikoje nurodytos prioritetinės biržos Vertinimo dienos paskelbtą uždarymo kainą;
- 6.6.5. Kolektyvinio investavimo subjektų (investicinių fondų) vienetai, kuriais prekiaujama reguliuojamose rinkose arba daugiašalėse prekybos sistemose vertinami remiantis Metodika pagal paskutinę informacinės duomenų bazės Bloomberg viešai paskelbtą uždarymo kainą;
- 6.6.6. Apskaičiuojant grynujų aktyvų vertę priemonės (įskaitant ir išvestines finansines), kuriomis reguliuojamose rinkose neprekiuojama, vertinamos remiantis Metodika.
- 6.7. Įsipareigojimai skaičiuojami pagal Verslo apskaitos standartus.
- 6.8. Valdymo įmonės atskaitymai iš Pensijų fondo turto turi būti vertinami kaupimo principu.
- 6.9. Atskaitymai nuo Dalyvio vardu įmokėtų pensijų įmokų turi būti atliekami tą pačią dieną, kai Dalyvio įmokos buvo konvertuotos į Pensijų fondo vienetus.

7. Pensijų sąskaita ir Dalyviams priklausančių piniginių lėšų konvertavimas į Pensijų fondo vienetus

- 7.1. Kiekviena Pensijų sąskaita turi individualų sąskaitos numerį, kurį suteikia Valdymo įmonė.
- 7.2. Pensijų sąskaitoje fiksuojama tokia informacija:
- 7.2.1. Dalyvio vardas, pavardė, asmens kodas ir adresas;

7.2.2. pensijų įmokų užskaitymo į Pensijų fondo sąskaitą data, Pensijų fondo vieneto vertė ir konvertuojamų Pensijų fondo vienetų skaičius;

7.2.3. visas Dalyvio turimas Pensijų fondo vienetų skaičius.

7.3. Į Pensijų fondo sąskaitą pervestos Dalyvio piniginės lėšos (pensijų įmokos, iš kito pensijų fondo pervestos Dalyvio lėšos) konvertuojamos į Pensijų fondo vienetus. Dalyvio dalis Pensijų turte nustatoma pagal Dalyvio Pensijų sąskaitoje įrašytų Dalyviui priklausančių Pensijų fondo vienetų skaičių.

7.4. Už pervestas lėšas Dalyviui apskaičiuojamų Pensijų fondo vienetų skaičius nustatomas pagal formulę:

$$PVS = \frac{PPL - A}{PVV},$$

kur:

PVS – Pensijų fondo vienetų skaičius;

PPL – į Pensijų fondo sąskaitą Dalyvio naudai pervestos piniginės lėšos;

A – Taisyklių 10.2.1 papunktyje nustatyti atskaitymai;

PVV – pinigų į Pensijų fondo sąskaitą užskaitymo dienos Pensijų fondo vieneto vertė.

7.5. Pensijų fondo vienetų skaičius apvalinamas pagal matematinės taisyklės iki 4 skaičių po kablelio.

7.6. Pensijų sąskaitą tvarko Valdymo įmonė elektroniniu būdu, užtikrindama Pensijų sąskaitoje esančios informacijos apsaugą ir konfidencialumą.

7.7. Pervestos į Pensijų fondo sąskaitą Dalyviui priklausančios lėšos į Pensijų fondo vienetus konvertuojamos pinigų į Pensijų fondo sąskaitą užskaitymo dienos Pensijų fondo vieneto verte, ne vėliau kaip kitą darbo dieną po piniginių lėšų gavimo į Pensijų fondo sąskaitą dienos.

7.8. Valdymo įmonė uždaro Dalyvio Pensijų sąskaitą pasibaigus Dalyvio dalyvavimui Pensijų fonde ir išmokėjus sukauptas lėšas šių Taisyklių nustatyta tvarka.

8. Pensijų fondo vienetų konvertavimas į pinigus ir pinigų pervedimas

8.1 Valdymo įmonė konvertuoja Dalyvio Pensijų fondo vienetus į pinigus:

8.1.1. Dalyviui perėjus į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ne ankstesnės negu naujos Pensijų kaupimo sutarties pasirašymo ir ne vėlesnės negu naujos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo dienos Pensijų fondo vienetų verte. Pinigai pervedami į naują Dalyvio pensijų sąskaitą ne vėliau kaip per 7 darbo dienas po naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymo. Jeigu pasirašyta naujo fondo pensijų kaupimo sutartis pateikiama Valdymo įmonei iki interneto svetainėje www.luminor.lt nustatytos darbo dienos konkrečios valandos (angl. *cut-off time*), pensijų fondo vienetai konvertuojami į pinigus tos pačios dienos Pensijų fondo vienetų verte, o po nustatytos valandos – kitos darbo dienos Pensijų fondo vienetų verte. Darbo dienos valanda yra nustatoma ir keičiama Valdymo įmonės valdybos sprendimu ir skelbiama interneto svetainėje www.luminor.lt;

8.1.2. Dalyviui perėjus į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną po lėšų gavimo į Pensijų fondą dienos Pensijų fondo vienetų verte, kokia ji yra pinigų gavimo į Pensijų fondą dieną. Pinigai pervedami į kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą ne vėliau kaip per 7 darbo dienas po pranešimo apie naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymą gavimo iš kitos valdymo įmonės;

8.1.3. atsiradus Dalyvio teisei į pensijų išmoką; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ir pinigai pervedami išmokų sutartyje nustatyta tvarka ir terminais;

8.1.4. Dalyviui mirus; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo įpėdinių, turinčių teisę paveldėti šį Dalyvio turą, kreipimosi ir jų asmens tapatybės dokumentų ir paveldėjimo teisės liudijimų pateikimo Valdymo įmonei dienos ir pervedami į Dalyvių įpėdinių nurodytas sąskaitas ne vėliau kaip per 7 darbo dienas.

8.1.5. Dalyviui nutraukus Pensijų kaupimo sutartį, nepereinant į kitą pensijų fondą; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną prašymo gavimo dienos Fondo vienetų verte ir pinigai pervedami į Dalyvio nurodytą sąskaitą ne vėliau kaip per 7 darbo dienas po Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo.

8.2. Gavus atitinkamą dokumentą ar įvykus atitinkamam juridiniam įvykiui, Pensijų fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami dieną, kuri yra ne vėlesnė negu kita darbo diena po atitinkamų dokumentų gavimo ar atitinkamo juridinio įvykio dienos, tos dienos Pensijų fondo vieneto verte. Pervedamų piniginių lėšų suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$PPLS = (PVS * PVV) - PA,$$

kur:

PPLS – pervedamų piniginių lėšų suma;

PVS – Dalyvio turimų Pensijų fondo vienetų skaičius;

PVV – konvertavimo dienos Pensijų fondo vieneto vertė

PA - Taisyklių 10 straipsnyje nurodyti atskaitymai.

9. Pensijų fondo investavimo strategija ir finansinės rizikos. Investicijų apribojimai. Specializacija geografinėje zonoje, pramonės šakoje

9.1. Pensijų fondo investavimo strategija remiasi prielaida, pagrįsta daugelio Dalyvių ilgalaikiu investavimo horizontu, todėl iki **50 procentų** Pensijų fondo grynujų aktyvų lėšų gali būti investuojama akcijų rinkose, prisiimant su tuo susijusią riziką, ir siekiant aukštesnio pelningumo ilgu laikotarpiu. Didesnį tikėtiną akcijų rinkų pelningumo svyravimą siekiama atsverti vidutiniškai stabilesnį pelningumą generuojančiomis investicijomis, kaip kad vyriausybės perleidžiamaisiais skolos vertybiniais popieriais, kredito įstaigų ir kitų bendrovių perleidžiamaisiais skolos vertybiniais popieriais, indėliais ir pan. Investuojant specializacija geografinėje zonoje ar pramonės šakoje nebus taikoma.

9.2. Pensijų fondo investicijas gali sudaryti:

9.2.1. perleidžiamieji vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, veikiančiose Europos Sąjungos valstybėje;

9.2.2. perleidžiamieji vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, veikiančiose pagal nustatytas taisykles, esančias šalyse, kurios priklauso Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai¹;

9.2.3. perleidžiamieji vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, veikiančiose ne Europos Sąjungos valstybėje, kuri yra nurodyta Pensijų fondo taisyklėse²;

9.2.4. išleidžiami nauji perleidžiamieji vertybiniai popieriai, jeigu emisijos sąlygose yra numatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos vertybinius popierius į prekybą reguliuojamoje rinkoje ir jeigu bus įtraukta į prekybą ne vėliau kaip per 1 metus nuo išleidimo (jei tokia rinka yra nurodyta 9.2.1, 9.2.2 ir 9.2.3. papunkčiuose);

9.2.5. pinigų rinkos priemonės, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamoje rinkoje, tuo atveju jeigu tų priemonių emitentas ir emisija yra reguliuojami siekiant apsaugoti investuotojus ir jų santaupas ir jeigu tos priemonės atitinka LR teisės aktų nustatytus reikalavimus;

9.2.6. investiciniai vienetai ir akcijos kolektyvinio investavimo subjektų, atitinkančių LR teisės aktų nustatytus reikalavimus;

9.2.7. indėliai ne ilgesniam kaip 12 mėnesių terminui, kuriuos galima atsiimti pareikalavus ir kurie yra kredito įstaigose, kurių registruota buveinė yra Europos Sąjungos valstybėje arba kitoje valstybėje, kurioje riziką ribojanti priežiūra yra ne mažesnė kaip Europos Sąjungoje;

9.2.8. išvestinės finansinės priemonės, skirtos Pensijų fondo rizikai valdyti;

9.2.9. Pensijų turtas gali būti investuojamas rizikos kapitalo rinkose, jeigu subjektas, įskaitant kolektyvinio investavimo subjektus, per kurį investuojama, atitinka šias sąlygas:

9.2.9.1. vykdoma subjekto ir (ar) jo valdytojo priežiūra arba yra įtvirtinti kiti priežiūros institucijai priimtini adekvačią subjekto kontrolę užtikrinantys instrumentai;

9.2.9.2. nuostoliai, kuriuos Pensijų fondas gali patirti turėdamas subjekto finansines priemones, yra ne didesni negu už juos sumokėta pinigų suma;

9.2.9.3. jeigu subjektas yra prižiūrimas priežiūros institucijos, priežiūros institucija dvišalio susitarimo pagrindu bendradarbiauja su atitinkama užsienio valstybės priežiūros institucija, kai ši valstybė nėra valstybė narė arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narė.

9.2.10. kiti finansiniai instrumentai numatyti teisės aktuose.

9.3. Papildomai laikomasi visų įstatymuose ir teisės aktuose nustatytų diversifikavimo ir kitokių investavimo apribojimų. Pensijų fondo investicijų portfelis 6 mėnesius nuo priežiūros institucijos pritarimo šioms Taisyklėms dienos gali neatitikti šiame punkte numatytų apribojimų.

9.4. Pensijų fondas investuos lėšas įvairiomis valiutomis.

9.5. Investuojant Pensijų fondo turtą yra susiduriama su įvairiomis finansinėmis rizikomis ir siekiant sumažinti jų poveikį Pensijų fondo veiklai jos bus atitinkamai kontroliuojamos.

9.6. Finansinės rizikos, su kuriomis gali būti susiduriama investuojant Pensijų fondo turtą:

9.6.1. Kredito rizika – rizika patirti nuostolius dėl perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių emitento nesugebėjimo įvykdyti savo skolinius įsipareigojimus. Siekiant sumažinti kredito riziką, dalis Pensijų fondo lėšų bus investuojamos į žemos rizikos perleidžiamuosius skolos vertybinius popierius;

9.6.2. Palūkanų normos rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankių palūkanų pokyčių, kurie gali turėti įtakos perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių kainoms. Siekiant sumažinti palūkanų normų riziką, formuojant Pensijų fondo turtą sudarančių perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių portfelį gali būti atsižvelgiama į Pensijų fondo Dalyvių vidutinę sutarties trukmę;

9.6.3. Valiutos kurso rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankaus užsienio valiutos kurso pokyčio, kuris sąlygoja neigiamą turto, laikomo ta užsienio valiuta, pokytį. Siekiant sumažinti valiutų kurso pokyčių riziką dalis lėšų bus investuojama fondo valiuta;

9.6.4. Akcijų kainos rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankių akcijų kainų svyravimų. Akcijų kainos rizika mažinama užtikrinant Taisyklėse ir įstatymuose numatytą diversifikavimo ir kitų apribojimų vykdymą;

9.6.5. Rinkos likvidumo rizika – rizika patirti nuostolius dėl mažo rinkos likvidumo, kuris neleidžia parduoti perleidžiamuosius vertybinius popierius norimu laiku ir už norimą kainą, arba apskritai atima galimybę parduoti turimą turtą (investiciją). Siekiant sumažinti rinkos likvidumo riziką bus investuojama tikta į tuos perleidžiamuosius vertybinius popierius, kurie kotiruojami pripažintose pasaulio rinkose arba kurių kainą reguliariai skelbia visuotinės informavimo priemonės;

9.6.6. Sandorio šalies rizika – rizika patirti nuostolius dėl sandorio šalies nesugebėjimo įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus, kurie buvo prisiimti sudarant sandorį. Siekiant sumažinti sandorio šalies riziką, Valdymo įmonė sudarys

¹ Australijos (Australijos VP birža); Čilės (Santjago VP birža); Japonijos (Tokijo VP birža, Osakos VP birža); Jungtinių Amerikos Valstijų (Amerikos akcijų birža (Amex), Čikagos pasirinkimo sandorių birža (Chicago Board of Options Exchange, CBOE), Čikagos prekių birža (Chicago Mercantile Exchange, CME), Niujorko akcijų birža (NYSE), National Association of Securities Dealers, Inc. (NASDAQ), Chicago Board of Trade, JAV Vyriausybės vertybinių popierių rinka, organizuota pirminių dilerių ir reguliuojama Niujorko Federalinių rezervų banko; Kanados (Toronto VP birža); Korėjos (Seulo VP birža); Norvegijos (Oslo VP birža); Šveicarijos (Šveicarijos VP birža, Cioricho VP birža, Ženevos VP birža, Bazelio VP birža); Islandijos (Islandijos VP birža); Izraelio (Tel Avivo VP birža); Meksikos (Meksiko VP birža); Naujosios Zelandijos (Naujosios Zelandijos VP birža); Turkijos, (Stambulo VP birža).

² Buenos Aires vertybinių popierių birža (Argentina), Panamos vertybinių popierių birža (Panama), Rio de Žaneiro vertybinių popierių birža, San Paulo vertybinių popierių birža (Brazilija), Johannesburgo vertybinių popierių birža (Pietų Afrikos Respublika), Honkongo vertybinių popierių birža (Honkongas), Kuala Lumpuro vertybinių popierių birža (Malaizija), Tailando vertybinių popierių birža (Tailandas), Singapūro vertybinių popierių birža (Singapūras), Nacionalinė Indijos vertybinių popierių birža (Indija), Tel Avivo vertybinių popierių birža (Izraelis), Maskvos vertybinių popierių birža, Rusijos birža (Rusija), Ukrainos vertybinių popierių birža (Ukraina)

sandorius daugiausia su žemos rizikos (investicinio reitingo) kredito įstaigomis ar finansų įstaigomis, o jų nesant, su patikimais partneriais, besispecializuojančiais atitinkamoje srityje;

9.6.7. Atsiskaitymų rizika – rizika patirti nuostolius, kai atsiskaitymo už sandorį metu sandorio šalis dėl tam tikrų priežasčių negali pervesti atitinkamų lėšų ar vertybinių popierių. Siekiant sumažinti atsiskaitymų riziką, prekybinėje veikloje daugiausia bus naudojamosi mokėjimų agento paslaugomis, arba prekybinė veikla bus vykdoma organizuotose rinkose, kuriose atsiskaitymams taikomi visuotinai pripažinti principai.

9.7. Akcijų kainos, palūkanų normų, valiutos kurso, kredito rizikos gali būti valdomos naudojant išvestines finansines priemones: apsigėitimo, ateities, pasirinkimo ir išankstinius sandorius. Akcijų kainos rizika taip pat gali būti valdoma sudarant akcijų indeksų ateities sandorius, jeigu pastebima pakankama atitinkamo akcijų indekso koreliacija su Pensijų fondo investicijų dalimi.

9.8. Pensijų fondo vieneto pokytis yra lyginamas su lyginamuoju indeksu, kuris pasirenkamas vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir tvirtinamas Valdymo įmonės valdyboje. Valdymo įmonės interneto svetainėje www.luminor.lt skelbiama:

- (i) lyginamųjų indeksų sudėtys;
- (ii) sudėtinį lyginamąjį indeksą sudarančių indeksų svorių pasirinkimo pagrindimas;
- (iii) linijinė diagrama, vaizduojanti perskaičiuotų vieneto verčių ir lyginamojo indekso reikšmių dinamiką nuo lyginamojo indekso skaičiavimo pradžios.

9.9. Valdymo įmonė Dalyviams negarantuoja Pensijų fondo pajamingumo.

10. Mokesčiai, išskaičiuojami iš Pensijų turto

10.1. iš Pensijų turto išskaičiuojami:

10.1.1. mokestis Valdymo įmonei už Pensijų fondo valdymą;

10.1.2. mokestis Depozitoriumui;

10.1.3. mokesčiai ir išlaidos, išskaičiuojamos dalyvavimo Pensijų fonde baigties atveju;

10.1.4. kitos išlaidos, dengiamos iš Pensijų turto.

10.2. Valdymo įmonė už Pensijų fondo valdymą taiko metinį Pensijų turto valdymo mokestį, kuris išskaičiuojamas iš Pensijų turto ir kurio maksimalus dydis yra 1 procentas nuo vidutinės metinės Pensijų fondo grynujų aktyvų vertės. Pensijų turto valdymo mokestis priskaičiuojamas už kiekvieną kalendorinę dieną ir kartą per mėnesį atskaitomas nuo Pensijų turto. Pensijų turto valdymo mokestis už vieną dieną skaičiuojamas Pensijų turto valdymo mokestį padalinant iš faktinio metų kalendorinių dienų skaičiaus.

10.3. Tikslų metinio Pensijų turto valdymo mokesčio dydį nustato Valdymo įmonės valdyba. Informacija Dalyviams apie valdymo mokesčių dydžius pateikiama tinklapyje (www.luminor.lt).

10.4. Mokestis Depozitoriumui yra ne didesnis kaip 0,15 procento nuo vidutinės metinės Pensijų fondo grynujų aktyvų vertės. Depozitoriumo mokestis yra metinis. Jis priskaičiuojamas už kiekvieną kalendorinę dieną ir kartą per mėnesį atskaitomas nuo Pensijų turto ir pervedamas į Depozitoriumo sąskaitą. Depozitoriumo mokestis procentais už vieną kalendorinę dieną skaičiuojamas nustatyta Depozitoriumo mokestį padalinant iš metinio kalendorinių dienų skaičiaus.

10.5. Mokesčiai ir išlaidos, išskaičiuojamos dalyvavimo Pensijų fonde baigties atveju:

10.5.1. Dalyvio perėjimas į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą atliekamas nemokamai, nepriklausomai nuo perėjimo dažnumo;

10.5.2. Dalyvio perėjimo į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą atveju Valdymo įmonė turi teisę atskaityti su Dalyvio perėjimu susijusias išlaidas, kurios negali būti didesnės negu 0,5 procento nuo Dalyvio vardu į kitą pensijų fondą pervedamų piniginių lėšų sumos, nepriklausomai nuo perėjimo dažnumo. Dalyvio perėjimo į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą išlaidas sudaro faktinės Valdymo įmonės išlaidos, susijusios su Pensijų sąskaitos uždarymu ir lėšų pervedimu.

10.6. Kitų išlaidų, dengiamų iš Pensijų turto, sąrašas:

10.6.1. Pensijų fondo sąskaita bei Pensijų fondo interesais sudaromų sandorių faktinės išlaidos pagal sutartis tarpininkams, sudarančios ne daugiau kaip 1 procentą nuo sudarytų sandorių vertės;

10.6.2 išlaidos už bankines paslaugas;

10.6.3. Pensijų fondo audito išlaidos;

10.6.4. bendras maksimalus šiame punkte išvardintų išlaidų dydis negali viršyti 0,5 procento per vienerius finansinius metus nuo Pensijų fondo grynujų aktyvų vertės.

10.7. Valdymo įmonė iš Pensijų turto nedengia jokių kitų išlaidų bei neišskaičiuoja jokių kitų atskaitymų, išskyrus atvejus, numatytus šiame straipsnyje. Taisyklėse numatyti maksimalūs atskaitymų dydžiai negali būti viršijami, tačiau jie gali būti mažesni. Išskaičiuoti atskaitymai tampa Valdymo įmonės nuosavybe.

11. Atskaitų Pensijų fondo Dalyviams ir kitos informacijos pateikimo tvarka. Pranešimų Valdymo įmonei pateikimo tvarka

11.1. Valdymo įmonė ne vėliau kaip per 5 mėnesius po atskaitinių finansinių metų pabaigos informuoja Dalyvį apie jo Pensijų sąskaitoje apskaičiuoto Pensijų turto dydį (į Pensijų sąskaitą įrašytų Pensijų fondo vienetų skaičių, jų vertę), sumokėtų pensijų įmokų dydį (nurodant įmokų mokėtoją (-us)), grynąją metinę Pensijų fondo investicinę grąžą, išskaitytų atskaitymų dydį. Valdymo įmonė Dalyviui skirtame metiniame pranešime privalo nurodyti vietas, kuriose Dalyvis gali susipažinti su Pensijų fondo, kuriame jis kaupia pensijų įmokas, ir Valdymo įmonės periodinėmis atskaitomis.

11.2. Dalyvio prašymu Valdymo įmonė teikia jam periodines atskaitas skirtas Pensijų fondo Dalyviams ir visuomenei, informuojančias apie pagrindinius atskaitinio laikotarpio įvykius, bei Pensijų fondo taisykles.

11.3. Valdymo įmonė Dalyvio pageidavimu privalo suteikti teisingą ir išsamią informaciją apie Pensijų sąskaitoje sukaupto turto dydį bei pensijų įmokų mokėjimą, Valdymo įmonės ir Pensijų fondo auditoriaus išvadas, investavimo galimybių pasirinkimą, dabartinį investicijų portfelį bei su investicijomis susijusias rizikas ir sąnaudas. Šią informaciją Valdymo įmonė turi teisę teikti Dalyviui ir savo iniciatyva.

11.4. Kiekvieną darbo dieną Pensijų fondo vieneto vertė už praėjusią darbo dieną skelbiama tinklapyje www.luminor.lt.

11.5. Dalyvis bet kada turi teisę kreiptis dėl Taisyklių bei 11.2. ir 11.3. punkte numatytų ataskaitų kopijų išdavimo. Kopijos išduodamos Luminor bank AS Lietuvos skyriuose Dalyviui apmokėjus mokestį, neviršijantį kopijų pagaminimo sąnaudų.

11.6. Taisyklių 11.1 punkte nurodyta informacija ir kiti Valdymo įmonės pranešimai Dalyviams pateikiami internetinės bankininkystės priemonėmis ir / arba elektroniniu paštu, nurodytu pensijų kaupimo sutartyje arba vėliau pateiktu Valdymo įmonei.

11.7. Jei Dalyvis nėra sudaręs sutarties dėl naudojimosi banko paslaugomis internetu su Luminor bank AS Lietuvos skyriumi ir nėra nurodęs savo elektroninio pašto, Taisyklių 11.1 punkte nurodyta informacija ir kiti Valdymo įmonės pranešimai siunčiami paštu Dalyvio gyvenamosios vietos adresu, nurodytu pensijų kaupimo sutartyje arba vėliau pateiktu Valdymo įmonei.

11.8. Informacija apie Valdymo įmonės ir (arba) Depozitoriumo rekvizitų pasikeitimą skelbiama interneto svetainėje www.luminor.lt

11.9. Dalyvio pranešimai Valdymo įmonei yra įteikiami raštu, internetinės bankininkystės priemonėmis arba Luminor bank AS Lietuvos skyriuose pranešimą įteikiant asmeniškai, jei Taisyklės nenustato kitaip. Pranešimo gavimo diena laikoma ta diena, kurią Valdymo įmonė faktiškai gavo pranešimą.

12. Perėjimas į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą

12.1. Dalyvis turi teisę bet kada pereiti į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą. Dalyviui sudaroma nauja pensijų kaupimo sutartis kito Valdymo įmonės valdomo pensijų fondo taisyklių nustatyta tvarka.

12.2. Dalyviui priklausanti Pensijų turto dalis, išreikšta Pensijų fondo vienetais, konvertuojama į pinigus ir pervedama į kito Valdymo įmonės valdomo pensijų fondo sąskaitą Taisyklių 8 straipsnio nustatyta tvarka.

12.3. Dalyviui pereinant į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą neišskaičiuojami Taisyklių 10.5. punkte nurodyti mokesčiai bei išlaidos.

13. Perėjimas į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą

13.1. Dalyvis turi teisę bet kada pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą.

13.2. Dalyvis, norintis pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, privalo pateikti Valdymo įmonei prašymą dėl Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo ir perėjimo į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą bei pensijų kaupimo sutarties, sudarytos su kita valdymo įmone, kopiją.

13.3. Valdymo įmonė, gavusi prašymą nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, ne vėliau kaip per 7 darbo dienas perveda Dalyviui priklausančias pinigines lėšas į Dalyvio nurodytą kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą. Pensijų fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami Taisyklių 8 punkte nurodyta tvarka. Nuo pervedamų piniginių lėšų skaičiuojami Taisyklių 10.5 nurodyti atskaitymai.

14. Pensijų kaupimo sutarties nutraukimas, nepereinant į kitą pensijų fondą

14.1. Dalyviui draudžiama nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, nepereinant į kitą pensijų fondą, anksčiau nei jam sukaks pensinis amžius, kuris yra 5 metais mažesnis už nustatytą valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti, išskyrus teisės aktuose ir šiose Taisyklėse nustatytas išimtis.

14.2. Dalyvis norėdamas nutraukti Pensijų kaupimo sutartį Valdymo įmonei pateikia prašymą dėl Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo, nepereinant į kitą pensijų fondą.

14.3. Valdymo įmonė, gavusi prašymą nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, ne vėliau kaip per 7 darbo dienas perveda Dalyviui priklausančias pinigines lėšas į Dalyvio nurodytą piniginių lėšų sąskaitą. Pensijų fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami Taisyklių 8 punkte nurodyta tvarka.

15. Depozitoriumas

15.1. Pensijų fondo turtas saugomas Depozitoriume.

15.2. Valdymo įmonė su Depozitoriumu sudaro sutartį, kurioje numatytos Taisyklių 15.4. punkte nurodytos Depozitoriumo pareigos ir 15.5 punkte nurodytos Depozitoriumo teisės.

15.3. Atlyginimo už Depozitoriumo paslaugas dydis ir mokėjimo tvarka nustatoma Valdymo įmonės sutartyje su Depozitoriumu. Atlyginimas mokamas iš Pensijų turto. Atlyginimas už Depozitoriumo paslaugas negali būti didesnis, negu nustatyta Taisyklėse.

15.4. Depozitoriumas privalo:

15.4.1. veikti Dalyvių naudai;

15.4.2. užtikrinti, kad Pensijų fondo vieneto vertė būtų skaičiuojama pagal teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;

15.4.3. vykdyti Valdymo įmonės nurodymus, jeigu jie neprieštarauja teisės aktų ir Taisyklių reikalavimams;

15.4.4. užtikrinti, kad atlyginimas už perleistą Pensijų turta per nustatytą laiką būtų pervedtas į Pensijų fondo sąskaitą;

15.4.5. užtikrinti, kad Pensijų turtas būtų naudojamas pagal teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;

15.4.6. atsakyti už žalą, padarytą Dalyviams ar Valdymo įmonei dėl to, kad jis neatliko savo pareigų ar netinkamai jas atliko;

15.4.7. apie visus pastebėtus teisės aktų ar Taisyklių pažeidimus raštu pranešti Valdymo įmonės valdybai ir priežiūros institucijai;

15.4.8. vykdyti kitas teisės aktais ir sutartimi priskirtas pareigas.

15.5. Depozitoriumas turi teisę:

15.5.1. iš Valdymo įmonės gauti visą informaciją, reikalingą jo funkcijoms vykdyti;

15.5.2. gauti atlyginimą už savo paslaugas.

15.6. Valdymo įmonės valdybos sprendimu bei esant priežiūros institucijos išankstiniam leidimui, Depozitoriumas gali būti keičiamas:

15.6.1. siekiant sumažinti Depozitoriumo teikiamų paslaugų kaštus;

- 15.6.2. siekiant efektyvesnio Pensijų fondo turto administravimo;
- 15.6.3. Depozitoriumui netekus teisės teikti depozitoriumo paslaugas;
- 15.6.4. esant kitoms svarbioms priežastims.

15.7. Jeigu Depozitoriumas nesilaiko teisės aktų reikalavimų, nevykdo savo įsipareigojimų ar netinkamai juos vykdo, priežiūros institucija, siekdama užtikrinti Dalyvių teises, turi teisę nurodyti Valdymo įmonei nutraukti su Depozitoriumu sudarytą sutartį ir sudaryti naują sutartį su kitu depozitoriumu.

16. Valdymo įmonės teisė dalį savo funkcijų pavesti kitai įmonei

16.1. Valdymo įmonė, siekdama efektyvesnio valdymo, teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis turi teisę dalį savo funkcijų, susijusių su Pensijų fondo valdymu, pavesti atlikti kitiems asmenims, turintiems teisę teikti atitinkamas paslaugas. Valdymo įmonė, pavesdama kitam asmeniui atlikti dalį savo funkcijų, privalo imtis visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta nepateisinamos veiklos rizikos. Įstatymų nustatyta tvarka Valdymo įmonei leista pavesti atlikti kitiems asmenims šias savo funkcijas:

- 16.1.1. Pensijų kaupimo sutarčių sudarymas, atstovaujant Valdymo įmonei;
- 16.1.2. Pensijų sąskaitų tvarkymas;
- 16.1.3. Pensijų sąskaitų atidarymas Dalyviams;
- 16.1.4. pensijų įmokų konvertavimas į Pensijų fondo vienetus ir atvirkščiai;
- 16.1.5. kitas funkcijas, kurias pagal teisės aktus Valdymo įmonė turi teisę pavesti atlikti kitiems asmenims.

17. Taisyklių ir Pensijų kaupimo sutarties pakeitimo bei informavimo apie esminius Pensijų fondo taisyklių pakeitimus tvarka

- 17.1. Taisyklės keičiamos Valdymo įmonės valdybos sprendimu. Taisyklių pakeitimus tvirtina priežiūros institucija.
- 17.2. Taisyklių pakeitimai įsigalioja praėjus 30 dienų nuo jų patvirtinimo priežiūros institucijoje. Įsigalioję Taisyklių pakeitimai yra privalomi visiems Dalyviams.
- 17.3. Valdymo įmonė privalo informuoti kiekvieną Dalyvį apie Taisyklių pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo.
- 17.4. Teisės aktų ir Pensijų fondo taisyklių nustatyta tvarka pakeitus Pensijų fondo taisykles laikoma, kad be atskiro šalių susitarimo pakeistos ir atitinkamos Pensijų kaupimo sutarties nuostatos.
- 17.5. Teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis Valdymo įmonė apie visus esminius Dalyvių interesams turinčius įtakos Pensijų fondo taisyklių pakeitimus privalo pranešti kiekvienam Dalyviui ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki Pensijų fondo taisyklių pakeitimų įsigaliojimo. Ar Taisyklių pakeitimas yra esminis vertina ir sprendžia Valdymo įmonė, be kita ko atsižvelgdama į teisės aktų reikalavimus.
- 17.6. Taisyklėse esančios informacijos atnaujinimui nėra taikomi šio straipsnio 17.1 ir 17.3 punktuose nustatyti reikalavimai gauti priežiūros institucijos patvirtinimą ir pranešti Dalyviams apie Taisyklių pakeitimus, Atvejus, kurie yra laikomi Taisyklėse pateiktos informacijos atnaujinimu, nustato priežiūros institucija.
- 17.7. Valdymo įmonė neprivalo informuoti Dalyvių apie esminius Taisyklių pakeitimus, jeigu šie pakeitimai daromi dėl pasikeitusių Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų.

18. Pensijų fondų jungimo tvarka

- 18.1. Valdymo įmonė turi teisę įvykdyti jos valdomų pensijų fondų jungimą (sujungimo arba prijungimo būdu) tik gavusi išankstinį priežiūros institucijos leidimą.
- 18.2. Informaciją apie planuojamą vykdyti pensijų fondų jungimą Valdymo įmonė pateikia jungiamų pensijų fondų dalyviams gavus Lietuvos banko leidimą, LR teisės aktuose nustatytais terminais.

19. Pensijų fondo panaikinimo sąlygos ir tvarka

- 19.1. Pensijų fondas gali būti panaikinamas Valdymo įmonės valdybos arba teismo sprendimu.
- 19.2. Pensijų fondą Valdymo įmonės valdybos sprendimu galima panaikinti, kai yra bent viena iš šių sąlygų:
  - 19.2.1. Valdymo įmonė yra įvykdžiusi visus įsipareigojimus Pensijų fondo Dalyviams;
  - 19.2.2. visi Pensijų fondo Dalyviai pereina į kitą pensijų fondą;
  - 19.2.3. Valdymo įmonė likviduojama arba reorganizuojama.
- 19.3. Kai teismas pripažįsta, kad Valdymo įmonė bankrutavo ir priima nutartį likviduoti Valdymo įmonę dėl bankroto, Pensijų fondas, iš kurio atsirandančios Valdymo įmonės teisės ir pareigos, atsirandančios iš Pensijų kaupimo sutarčių, nebuvo perduotos kitai valdymo įmonei iki nutarties likviduoti Valdymo įmonę priėmimo, teismo nutartimi skelbiamas panaikintu.
- 19.4. Jeigu Dalyvis per 3 mėnesius nuo informacijos apie Valdymo įmonės priimtą sprendimą panaikinti Pensijų fondą išsiuntimo Dalyviui dienos pareiškia norą pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, į kitą pensijų fondą jis turi būti perkeliamas nedarant jokių atskaitymų.
- 19.5. Apie sprendimą panaikinti Pensijų fondą Valdymo įmonė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi pranešti Dalyviams, Įmokų mokėtojams ir priežiūros institucijai. Šiame punkte nurodytą informaciją apie atitinkamą sprendimą Valdymo įmonė privalo paskelbti ir savo interneto svetainėje.
- 19.6. Pensijų fondas laikomas panaikintu, kai priežiūros institucija pripažįsta Pensijų fondo Taisykles netekusiomis galios, o šių Taisyklių 19.3 punkto numatytu atveju – teismo nutarties įsiteisėjimo dieną.